

**MALİ MÜŞAVİRLER
MUHASEBECİLER BİRLİĞİ
DERNEĞİ**

Ankara Şube

Bülten

YIL 2022 SAYI 80
TEMMUZ AĞUSTOS EYLÜL

MOLLALAR REJİMİNİ

KADINLAR YIKACAK

Mali Müşavirler Muhasebeciler Birliği
Derneği Ankara Şubesi Adına Sahibi
Ve Sorumlu Yazı İşleri Müdürü

TEKİN GENÇ

GENEL YAYIN YÖNETMENİ

MUHİTTİN KILIÇ

YAYIN KURULU

TEKİN GENÇ

MUHİTTİN KILIÇ

PINAR KAYGISIZ

GALİP ERBEKTAŞ

ŞAMİL ŞAHİN

ESRA ÇİÇEK

ÇAĞLAR COŞKUN

YÖNETİM YERİ

Hammeli Sokak No:12/16 Sıhhiye-
ANKARA

Tel: 0 312 231 4390 Faks: 0 312 231 4396

MAİL VE WEB ADRESİ

Ankara Şube

www.mmmbank.org.tr

mmmbdankara@gmail.com

www.facebook.com/mmmbdankara

[instagram mmm_birligi_dernegi_ankarasb](https://www.instagram.com/mmm_birligi_dernegi_ankarasb)

Genel Merkez

www.mmmmb.org.tr

Bültene gönderilen yazılar ve resimler yayımlansın yayımlanmasın geri verilmez, yazılardaki görüş ve düşünceler yazarına aittir. Derneği bağlamaz. Yazılar kaynak gösterilmeden yayımlanabilir, aktarılabilir.

İÇİNDEKİLER

EDİTÖRDEN MUHİTTİN KILIÇ	1
BAŞKANDAN TEKİN GENÇ	2
SON DAKİKA HABERİ ASLA GELMEYECEK TAMER İNCESU	3
ÖYKÜDE "MASUMİYET ÇAĞI" NİN SONU SİBEL ÖZBUBUN- TEMEL DEMİRER	4
İRANDA SON DURUM VE OLASILIKLAR ÖZKAN ÖZATEŞ	6
KORKUT BOTATOV İLE SÖYLEŞİ	11
ACIYI BAL EYLEDİK HASAN HÜSEYİN KORKMAZGİL	13
ŞAIRLERİMİZDEN EYLÜL'E DAİR	14
ŞİRKET ORTAKLARININ HUZUR HAKKI HANGİ PRİME TABİDİR? SMMM İLKER BOZ	15
TEKNOLOJİ GEŞİRTİRME BÖLGELERİ KANUNU SMMM ESRA ÇİÇEK	18
ANONİM ŞİRKETLERDE GENEL KURUL KARARLARI HANGİ DURUMLARDA VE NASIL İPTAL EDİLİR VOLKAN DURMUŞOĞLU	19
CİN ŞİŞEDEN ÇIKTIKTAN SONRA METİN ÇULHAOĞLU	20
İTALYA'DAN TÜRKİYE'YE MELONİ'DEN SEKÜLER MİLİYETÇİLİĞE FATİH YAŞLI	22
BİR KARAR İKİ ÖZELGE	24
ARKA KAPAK İLYAS ZAMAN	

EDİTÖRDEN

Merhaba;

Toplumsal ihtiyaçtan doğan, gönüllülük temelinde aidiyet duygusuyla oluşturulan derneklerimiz demokratik deneyimlerin pratik olarak yaşandığı, sosyal hayatın gelişmesinde, demokratik çözümlerin ve tepkilerin ortaya konulmasında, üyeler arası dayanışma ve sorunların çözümünde önemli yapılanmalardır. Bizde yönetim olarak üyelerimizden aldığımız güçle yine üyelerimize dokunmaya çalışıyoruz.

İnsan hayatının sözde değil özde savunucularıyız. Bunu hiçbir inanca, ideolojiye, gruba dayandırmadan hayatın her alanında savunuyoruz Mahsan Amani'nin şiddet sonucu ölümü ve devamındaki ölümlere karşı mevcut statükosunu korumaya çalışan İran molla rejimini kınıyoruz. İnsanların temel hak ve hürriyetleri hiçbir şarta bağlanmadan güvence altına alınmalıdır.

Ülkemizde enflasyon fiyat artışı engellenemez bir şekilde sürmektedir. Ulusal ölçekte üretimdeki yetersizlik ve ekonomiye sürekli yeni para basılması enflasyonis bir dönemden kolay kolay çıkamayacağımızı gösteriyor. Yüksek enflasyonist dönemden en çok etkilenen meslek gruplarının başında mesleğimizi ve özelde de meslektaşımız gelmektedir. Meslektaşımızın enflasyona karşı ezdirilmemesi için Üst birliğimizin ve ilgili Maliye ve Hazine Bakanlığının Asgari Ücret Tarife'mizin sürekli günün koşullarına uygun olarak güncellenmelidir. Yılda bir defa %30'luk artış ve ücrette artış için tavsiye kararları maalesef ücret sorununa her hangi bir çözüm olmamaktadır.

Oda seçim sonucu malum, bir şekilde Oda yönetimi oluşturuldu. Çoğunluk olarak dışta kaldık. Yönetimi oluşturabilirdik bunun öz eleştirisinin yapılması gerektiğine inanıyorum. Korkmadan, oy potansiyelinin verdiği güvenin arkasına sığınmadan böyle bir eleştirinin yapılması önümüzdeki seçimlerde başarımızı arttırmanın en büyük yolu olacağına her zaman inandım.

Üyelerimiz için canlı bir 2022-2023 etkinlik takvimi belirledik. Etkinliklerimiz üyelerimizin katılımı ve destekleri ile anlamlı hale gelecektir. Üyelerimiz adına üyelerimiz için aldığımız görevi layıkıyla yerine getirmeye çalışıyoruz. Etkinliklerimiz yapılacağı tarihten en az bir hafta önce sosyal medya ve mesajla her kese ulaşabilecek şekilde duyuruyoruz. Dergimizin oluşturulmasında emeği geçen yazarlarımıza ve yayın kurulumuza teşekkür ediyorum. İyi okumalar dileyerek beğeneceğinizi umuyorum.

Muhittin KILIÇ
MMMBD ANKARA ŞUBE SEKRETERİ

BAŞKANDAN

‘‘Tünelin ucunda görünen ışık, belki de üzerimize doğru gelen trenin ışığıdır.’’

Yaşadığımız olumsuzluklar dünyasında olaylara bakarken içimizde yeşeren kötümserlik, düşünce sistematığımızı de etkileyebiliyor. Kuşkuculuktan çok farklı bir durum bu. Yenilgiler tarihi de denilebilecek insanlık tarihi, hepimizde belli bir kötümserlik refleksi de oluşturabiliyor. Doğaldır. Aşılabilir değildir...

Öylesi olayların içinden geçiyoruz ki, üstümüze gelenin adıyla sanıyla bir ‘trenin ışığı’ olduğunu haykırmak gerekiyor. Kitlelerin bazen ‘umut’ diye sarıldığı çözümler çok kısa sürede cehennem haline dönüşebiliyor.

İtalya’da faşist bir partinin 100 yıl sonra yeniden seçimleri kazanması, Avrupa gericiliğinin tarihsel ittifak halinde faşist partilere yol vermesi; Ukrayna-Rusya savaşının boyutlanması, ülkemizde ise seçim öncesi gerilimin iyice artması ‘umut’ adına söylenecek pek bir şey bırakmıyor!

Bu doğru mu?

Çok mu umutsuzuz?

Değiliz, olmamalıyız da. Fotoğrafın gerçekliğini ortaya koymanın kendisi başlı başına bir umutsuzluk doğuramaz. Ne zaman ki bu gerçeklik düşüncelerimizde ‘teslim olmayı’ çağırırsa işte o vakit ‘umudun bittiği’ vakittir.

Bu ülkenin tüm tarihsel mirası bize açık olarak göstermiştir ki; gecenin en zifiri karanlığında uçuşan ateş böcekleri mutlaka vardır!

Şeyh Bedreddin’den, Mustafa Kemal’e, Mahir Çayan’dan, Deniz Gezmiş’e, 12 Eylül karanlığına direnenlerden, kendilerini en güçlü hissettiği dönemde bile korkuya kapılan AKP’ye yaşatılan Gezi Direnişi’ne... bu ülkenin mayasında ilericilerin, cumhuriyetçilerin, Devrimcilerin, sosyalistlerin çok güçlü bir harcı var, insanlığın yarattığı güzelliklerden ilericileri, devrimcileri, solcuları çıkartın geriye karanlıktan başka bir şey kalmaz!

Geleceğimizi de belirleyecek olan aramızdaki miras çok güçlü, yol haritamızın işaretli yerleri tarihsel mirasımızda saklı...

Devletin parasal olanaklarına, devasa güvenlik aygıtlarına, her türlü medya güçlerine rağmen kuramadıkları bir ‘kültürel hegemonya’ var. Bir Yılmaz Güneyları, Tarık Akanları, Yaşar Kemalleri, Orhan Kemalleri, Nazım Hikmetleri, İbrahim Çallıları, Tuncel Kurtizleri, Fazıl Sayları yok, olmayacak da! Tüm isteklerine, onca olanaklarına rağmen bu hegemonyayı kuramıyorlar, kuramayacaklar da. Kadınlar direniyor, işçiler, memurlar direniyor, LGBT bireyler direniyor, Aleviler, Kürtler, ormanını, deresini, zeytinliğini korumak isteyen yoksul köylüler direniyor.

Bu zinciri, ayağa kalkma isteğini, boyun eğmeme tavrını kıramıyorlar, kıramadıklarını, engelleyemediklerini gördükçe de saldırganlaşıyorlar.

Umutlu olmak için çok nedenimiz var! Çocuklarımıza hala Deniz, Mahir, Ulaş, Taylan ismi konuluyorsa; kadınlar en ön saflarda dinci gericiliğe karşı mücadele ediyorsa kim hangi umutsuzluktan söz edebilir?

Yanı başımızdaki gerici İran molla rejimine karşı, rejimin simgesi türbanlarını fırlatıp atan İranlı kadınlar tüm Orta Doğu’ya gecenin karanlığındaki ateş böcekleri gibi işaret veriyor! Milyonlarca kadın gece gündüz demeden, acımasız şiddete rağmen vazgeçmiyorlarken, umutsuz olabilir miyiz?

Geleceğimiz için, daha güzel bir dünya için yeter ki omuz başımızdaki insanları yok saymayalım, birlikte mücadele edersek kazanabileceğimizi aklımıza yerleştirelim.

Adnan Yücel’in dediği gibi...

Düşlerin sonsuza koştuğu yerde

Sabrın çiçeklerini açtığı yerde

Asla kapanmaz yaşanan defter

Çünkü tarihin en güzel yerinde

Son sözü hep direnenler söyler

Sevgiyle kalın....

TEKİN GENÇ
MMMBD ANKARA ŞUBE BAŞKANI

Son dakika' haberi asla gelmeyecek!

Tuhaf bir aldırmaçlık hali içerisindeyiz. Bir 'son dakika' haberiyle yaşamlarımızın deęiőeceğini bekliyoruz. Yoksulluğumuzun, içinde bulunduğumuz acımasız şartların, ödemekte zorlandığımız faturaların, ev/iş/işsizlik arasında geçen ve adına 'yaşamak' dediğimiz çaresizliğimizin, aniden deęiőeceğini, sihirli bir elin, bir kurtarıcının dokunarak yaşamlarımızı deęiőtireceğini umarak günlerimiz geçiyor.

Son 30-40 yıldır görülmemiş bir sömürünün, ücretlerin düşüklüğünün, işsizliğin, yaşam kalitesinin düşmesinin içinde kıvranıp duruyor insanlık. Bir avuç kapitalistin gezegenimizin ve bizlerin yarattığı zenginliklerin üstünde tepinmesine, el koymasına, sefahat aleminde yaşamasına sadece bakıyoruz. Cılız, hedefine varamayan direnişler dışında neredeyse tüm insanlığın üzerine ölü toprağı serpilmiş halde. Ölü toprağının kimyasal analizini yaptığımızda, hamasi bir milliyetçilik, dinsel söylem, lider putlaştırılması, tüm dünyaya sirayet eden vasatlığın ideolojisi yaşamlarımızı kabusa çevirmiş durumda.

Oysa insanlık tarihine baktığımızda ilerlemenin ana gücü, direnen ama sonunda bir avuç kalmayı da göze alabilen büyük insanlık mirasını görüyoruz. Bilimsel buluşlar, teknolojideki atılımlar, insan hak ve özgürlüklerinde yaşanan gelişmeler, 'bana ne' demeyen insanların mücadelesiyle gerçekleşmiş durumda. Newton'un kilise karşısındaki yalnızlığı, dinin verdiği yanıtlarla yetinmeyen bir papazın (Darwin) doğayı, canlının oluş sürecini araştırmak için sonunu bilemediği yolculuklara çıkması, bitmek bilmeyen deneyler sonucu kitlesel insan ölümlerinin önüne geçecek penisilini bulan Alexander Fleming'in, akciğerlerini yaptıkları deneyler sırasında laboratuvarlarda yerlere tüküren karı-koca Curie'ler, sanatın zirvesi resimleri, müzikleri, mimari eserleri yapan öncü sanatçılar...

Hepsi birer öncüydü, insanlığın daha iyi bir hayatı hakettiğini biliyorlardı.

Adını insanlık tarihine yazdıran binlerce öncü insan, 'sağımda solumda birileri olacak mı' diyerek yola çıkmadı. İnandı, değişimi istedi ve başardı. Elimizde böylesi bir miras var.

Faşist cuntalara direnen, savaşlara karşı barışın bayrağını taşıyan, bazen başındaki örtüyü gerici molla rejimine karşı tek başına çıkartıp sallayan İran'lı bir kadın, sonu ölümlle biteceğini çok açık bilmesine rağmen Bolivya dağlarında atı Rosinante ile gezen Che, farklı örgütlerde olsa bile Denizlerin idamını engellemek için yaşamlarını feda eden Mahir ve Onlar...

Üzerinde yükselebileceğimiz mirasımız o kadar geniş ki...

O 'Son dakika' haberi, bizleri kurtaracağını düşündüğümüz o haber asla gelmeyecek!

Ta ki o haberin kendisi BİZler olana dek.

Bize benzeyenlerle BİZ olabileceğimizi; kaybettiğimiz haklarımızı ancak kendi ellerimizle alabileceğimizi, bir aradayken güçlü olabileceğimizi, hiç unutmadan!

El pueblo, unido jamás será vencido!

(Birleşik Bir Halk Asla Yenilmez!)

Tamer İNCESU

“Sabahın sahibi vardır.
Gün daima bulutta kalmaz.
Herhâl ilerdedir
Yaşanacak günlerin en güzelleri.”^[1]

Posta kutumuzda bir kitap... Bu kez Elbistan E Tipi Ceza İnfaz Kurumu'nun “Görölmüştür” damgasını taşıyor. Bir öykü kitabı: ‘Herkes Kendine Mahkûmdur’^[2]... Uzunca bir süredir yazıştığımız, siyasî tutsaklardan Serdar Koç'un öyküleri.

‘Herkes Kendine Mahkûmdur’, Serdar Koç'un ilk kitabı değil. Daha önce yayınlanmış bir romanı (‘Gidersem Hasret Kalır Bende’, 2015), bir şiir kitabı (‘Kül’efil’, 2015) ve iki ciltlik bir öykü kitabı (‘İçeriden İnsan Manzaraları’, 2016) var. Ve sonrası: ‘Dilek Taşı’ ve ‘Bozok’ (roman, 2018)...

Kitaba aç bir tutsaklık ömrü için (‘Gerçi OHAL’den kaynaklı kitaplara ulaşmakta da ciddi sıkıntı yaşıyoruz. Cezaevi kütüphanesi yeterli olmuyor. Yıllardır bir tek kitap artışı göstermedi kütüphane. Var, bazı kaliteli kitaplar da var, lakin genelde eski kitaplar diyeyim. Yine de idare etmeye çalışıyoruz. İçeride en iyi dostlardır kitaplar,’ diyor ‘Görölmüştür’ ekibine yolladığı mektubunda^[3]...) velut bir yazar, Serdar Koç.

Hergün sokakta karşılaştığımız, bir “öykü”sü olabileceğini, olasıdır ki tahayyül dahi edemeyeceğimiz “sıradan” insanlara dair öyküler yazıyor.

Bir oğlu hastanede, bir oğlu içeride, tutsak anası Fadime... Eşkıya eskisi, İstanbul’da kapıcılık yaparken polisin tongasına düşen Xalê Hasan...

Fuarda kitap çalarken stand görevlisine yakalanan kitap sevdalısı öğrenci Hüseyin...

Yıllardır yüreğini kemiren sırrı ölüm döşeginde kızına itiraf eden asker emeklisi Şevket...

Dilencilik sanatının “maestro”su Çorumlu Cafer...

Dayak yememek için gardiyanlara yaltaklanan Kürt çoban Celalettin...

İstanbul yolunda bir kez daha kimliğinin lanetine uğrayan Dersimli Piro...

Yedi yaşındaki kızının mektubu tutsak edilen mahkûm Yusuf...

Kocasının eve getirdiği polis akraba yüzünden hayatı kararan travesti kadın Menekşe...

Bir lise aşkıyla dünyası değişen “milliyetçi” delikanlı, Tarkan...

Edirneli öğrenci kız, Arzu...

Edebiyatta her gün trende, vapurda, otobüste karşılaştığımız sıradan insanlara değgin öyküler, yeni değil. En azından 1940’lı yıllardan bu yana yazarlar, şairler hiç de “kahraman” olmayan kahramanların sıradan öykülerini anlatıyorlar bizlere. Sevdalarını, düş kırıklıklarını, ihanetlerini, ihanete uğramışlıklarını, ekmek kavgalarını...

Sait Faik gibi onları düşsel bir kurgu içerisinde ağaçlarla, sobayla, kışla, sandalla, velhasıl bilumum canlı-cansız varlıklarla meczedenler de var, Orhan Kemal gibi ekmek kavgalarını, Fakir Baykurt gibi kırsallıklarını, yoksulluklarını dile getirenler de, Bekir Yıldız gibi göçmenlik hâllerini betimleyenler de...

Ama son on yıllarda, özellikle de düşük yoğunluklu iç savaş yıllarının ardından, sıradan insanların öykülerine bir başka burukluk, bir başka acı eklendi: devlet sancısı... Polisle, cezaeviyle, velhasıl devletle karşı karşıya gelmenin, devlet elinden hırpalanmanın, devletin hışmına uğramanın acısı sindi öykülere.

Bu tarihin daha gerilere, 1970’li, 80’li darbe sonrası yıllara dayandığını, okurun bu yıllarda işkencenin edebiyata girişine tanık olduğunu hatırlatabilirsiniz. Ve doğru söylemiş olursunuz. Ama 1970-1980’ler öykücülüğünün/romancılığının “kahramanları çiftçi Recep, ev kadını Nurten, bakkal Remzi, tezgahkar Hüsniye, tornacı Yusuf değildirdi ki...

Ülkeyi, dünyayı değiştirmek için uğraşan ve dünyayı değiştirmek istemeyenlerin hedef aldığı devrimcilerdir. Oysa -son yıllarda cezaevlerinden fıskırdığına tanık olduğumuz tutsak Kürt edebiyatçıların sayfalara taşıdığı “devlet hışmı”nın mağdur/kahramanları farklı... Yalın, sıradan, belki Kürtlerin partisine oy vermiş olmaktan, belki 1990’lı yıllarda Diyarbakır’da, Cizre’de, Şırnak’ta yaşamış olmaktan, belki nüfus kayıtlarının Kürt coğrafyasına değgin olmasından, belki türkülerini anadilde söyleyip, meramlarını en iyi bildikleri dille anlatmaya kalkışmış olmaktan gayri bir “suç”ları yok.

‘Herkes Kendine Mahkûmdur’ onlara dair öyküler anlatıyor. Çoğu, sadece Kürt olduğu için başı belaya saran küçük insanların öyküleri.

Evinde tenceresini kaynatmaktan başka bir kaygısı yokken ocağına ateş düşen Fadime, cezaevindeki evladı ve bütün tutsak evlatları için kavgaya giriyor örneğin ve iki gencecik kızı, saçlarından sürükleyen polislin elinden almak için kaplan kesiliyor...

Ya da Yusuf'un, büyüüşünü izleyemediği kızının yazdığı mektup, küçük kızın çizdiği sarılı-kırmızılı-yeşilli resim yüzünden kendisine verilmeyince bir kez daha dünyası yıkılıyor. Ne için olduğunu dahi bilmeden cezaevine düşen Kürt çoban Celalettin, gardiyan dayağından kaçmak için "Ben ülkücüyüm" deyip de "O zaman dokuz ışığı say bakalım" ahret sorusu ile karşılaşınca feleğini şaşırıyor...

Kış İstanbul'daki akrabalarının yanında geçirmek üzere yollara düşen Dersimli Piro, kimliğindeki "doğum yeri" hanesinin karşılığındaki isim nedeniyle, polislere "bombacı" olmadığına inandırmak zorunluluğuyla karşı karşıya kalıyor...

Kürtlerin her gün bu coğrafyada salt kimliklerinden dolayı geçmek zorunda bırakıldıkları bir sürü sınav... Bu nedenledir ki cezaevi yazarları "acıyı bal eylemeye" kalkıştıklarında, Mizahi bir dil kullanmaya yeltendiklerinde dahi, hep biraz kekre, biraz buruk olur kalemleri. Serdar Koç bu kekrelikten bağışık değil...

İnsan onları okudukça, 1940-1970 kesiti öykücülüğünün "masumiyet çağı"nı özlemiyor değil... En azından, bir kapıcıyı tuzağa düşürmek için bir itirafçıyla birlikte tekrar tekrar kapısına dayanan "siviller" in kirliliğine, bir travestiye tecavüz edip yola bırakan güvenlik güçlerinin öyküleri yazılmıyordu o yıllarda.

Shakespeare haklı... "Çürüten bir şey var Danimarka krallığında..."

Ve cezaevlerindeki Kürt yazarlar, bu çürümüşlüğe yöneltiyorlar kalemlerini.

Bu çürümüşlük, özgürlük, eşitlik ve eşitliğe dayalı bir kardeşliğin gübresi olabilecekse eğer, cezaevi yazınının da bu çorbada tuzu olacağına hiç kuşku yok!

SİBEL ÖZBUDUN-TEMEL DEMİRER

21 Ağustos 2022 18:21:02, Çeşme Köyü.

NOTLAR

[*] Kaldıraç No:254, Eylül 2022...

[1] Nâzım Hikmet.

[2] Serdar Koç, *Herkes Kendine Mahkûmdur*", Ceren Kültür, Birinci Basım, 2017.

[3] <https://www.gorulmustur.org/icerik/tutsak-serdar-kocun-mektubu-ve-yeni-kitabi-geldi>

İRAN'DA SON DURUM VE OLASILIKLAR

İran'da Mahsa Amini'nin öldürülmesinin ardından yaşananları İranlı bir akademisyen değerlendirdi.

ÖZKAN ÖZTAŞ

İran'da 13 Eylül tarihinde 22 yaşındaki Mahsa Amini'nin öldürülmesinin akabinde yaşananları, İranlı akademisyen Darya Golestan* ile konuştuk.

Ne olmuştu?

İran, 1979 yılında gerçekleşen İslam Devrimi'nden sonra toplumsal hayatın şeriat kurallarının Şii ekolüne göre dizayn edildiği bir sürece evrildi. Ve bu süreçten itibaren de toplumsal hayatta başta kadınlar olmak üzere birçok kesimin sosyal hakları kısıtlandı.

Bugün İran'da kadınların başörtüsü takması zorunlu, televizyonlarda enstrüman kullanmak yasak ve yöneticilerin din alimlerinden seçilmesi sonucuyla kadınların seçilme haklarında kısıtlar var.

Bir çok uzman, Mahsa Amini'nin öldürülmesinin ardından büyüyen olayları, sokak hareketlerini ve kitlesel eylemleri 40 yılını dolduran islamcı rejimin biriktirdiği öfke olarak okuyor. Ya da farklı yorumlara göre bugün İran'da yaşamak istemenin kendisi ya da yaşıyor olmanızın sonucu zaten rejim karşıtlığına dönüşebiliyor.

Mahsa Amini'nin öldürülmesinden sonra İran devletinin resmi makamları ölümün kalp krizi nedeniyle gerçekleştiğini, ortada herhangi bir işkence ya da kasıt olmadığını ifade etse de konu Mahsa Amini'nin nasıl ölmüş olabileceğinin ötesine geçmiş durumda. Bugün kadınlar ve gençler sokaklara çıkıyor, türbanlarını ateşlerde yakarak dans ediyor, polisle çatışıp dini lider Humeyni'nin posterlerini yakıyor.

Sayısı 40'ı geçen kent merkezlerindeki eylemlilikler devam ederken, İran devleti sokağa çıkanları ajan, provokatör ya da kökleri dışarda eylemciler olarak lanse diyor. Eylemler sırasında yaşamını kaybeden kolluk kuvvetlerini ise şehit ilan edildi. Bugün Mahsa Amini için dünyanın pek çok kentinde protestolar düzenleniyor ve İran'da halk bu kıvılcımın etkisiyle karşısına islam rejiminin sembollerini alan eylemler örgütlüyor. Amini'nin ölümüne neden olan "ahlak polisleri" ise gündemin merkezinde duruyor. Ölü sayısı 40'ı geçerken pek çok noktada eylemler devam ediyor.

Kim bu 'ahlak polisleri'?

1979 yılında gerçekleşen İslam devriminin ardından siyasetin dinen Şii yorumuyla şekillenmesine Velayet-i Fakih sistemi adı verildi. Bu sisteme göre devleti din adamları yönetmeyecekse dahi dini konuda bilgili isimler yönetmeliydi. Kısaca devlet mollaların iktidarına dönüşmüştü.

Mollalar da erkek ve Şii kişiler. Dolayısıyla da kadınların bu alanda söz sahibi olma ihtimali ortadan kalkmıştı.

Ancak "katı olan her şeyin buharlaşması" gibi İran'daki molla rejimi de zaman içinde bazı alanlarda geriye düştü. İktidara geldiği ilk günlerde herkese umut vadeden yoksulu, mazlumu, ezileni varlıkla eşitleyeceğini ifade eden, petrol gelirlerini sofraya koyacağını söyleyen molla rejimi zaman içinde ekonomik açmazlar, yolsuzluklar ile anıldı. Bu örneklerle halkın şeriat kurallarınca baskılanması da eklenince İran'da son 20 yıldır irili ufaklı eylemler artık herkesin alışık olduğu bir şey haline geldi.

İran'da mollaların ve devlet erkanının önünde tek bir gündem var uzunca zamandır. O da artık insanların şeriat kurallarına riayet etmediği ve bundaki nedeninin de devletin bu konuda sert davranmaması-taviz vermesi olarak özetlenebilir. Bu nedenle 2005 yılında Mahmud Ahmedinejad döneminde yürürlüğe giren bir kanun ile İrşad Devriyeleri yani bizim bildiğimiz haliyle "ahlak polisleri" toplumsal hayatı belirlemede söz sahibi olarak belirlendi.

İrşad Devriyeleri'ni belirleyen yasal düzenlemeler sadece sokakta gezen ve başı açık kadınlara müdahale eden devriyeler olarak görülmemeli. Bu yasal düzenleme ile yaklaşık on bakanlık ve çeşitli kurumlar toplumsal hayatı düzenlemek konusunda rol alacak ve yetki kullanacaktı. Eğitim, sağlık, spor, sinema gibi bakanlık ya da kurumlarda da bu alanda girdiler yapılması için düzenlemeler gerçekleştirilmişti.

Mahsa Amini'ni öldüren ahlak polisleri işte 2005 yılında düzenlenen bu yasal mevzuat ile yetkilendirilmişti.

"Mahsa'nın öldürülmesi, öfkenin son damlasıdır"

Yaşanan olayları değerlendiren İranlı kadın akademisyen Darya Golestan ayaklanan halkın molla rejimini hedef aldığını ifade ediyor. Golestan verdiği röportajında *"Bu öfke, 1979'dan beri İslam Devrimi'yle birlikte halka yönelik tüm alanlarda yeni ayrımcılık politikalarının uygulanmasıyla başladı."*

Bu uygulamalar ilkin anayasaya geçirildi. Şii, Erkek, Fars Müslüman olmayan kişiler devletin siyasi yapısında görev almaları ve yükselmeleri yasal olarak engellendi. Sonra toplumsal faaliyetlerinin sürekli devlet tarafından gözetimine alınmasıyla ayrımcılık politikalar sosyal hayata geçti.

Aydınları feci bir şekilde öldürerek susturmaya çalıştılar. Farklı düşüncelerin ortaya çıkmasını sansür araçlığıyla yasakladılar. Sivil toplum örgütlerinin faaliyetlerini kısıtladılar. Radyo televizyonun hep devletin kontrolünde olduğunu savunarak bugüne dek sürdürdüler. Hem iç hem de dış politikalar tek bir grubun ideolojisi yönünde olduğu için eleştirel fikirlerin susturulmasından ufacık taviz vermediler. Üstelik insanların yaşam tarzına yeni örgütler yaratarak müdahaleyi arttırdılar. Bugün Mahsa Amini'nin ölmesi, halkın sokaklara dökülmesinin son damla olduğu nettir." ifadelerine yer verdi.

'Gericilik ve aydınlanma arasında bir çatışma var, bunların barışması mümkün değil'

Darya Golestan sorunun merkezinde türban olsa da türbanın ya da kıyafet düzenlemesinin bir örnek olduğunu, asıl sorunun ise daha büyük olduğunu ifade ediyor.

Golestan "sorun sadece türban sorunu mu?" sorumuza *"Elbette türban sorunu var. Ama bu sorun büyük bir sorunun başlığı altında yer almaktadır. Büyük mesele giderek totaliterleşen bir devlet meselesidir. 100 yıl modernleşme ve demokrasi talep eden bir millet, böyle yönetime baş eğip her şeye göz yumacak değildir. Böyle söylemek daha açık olur: Bir tarafta özgür, modern değerleri içselleştirip barış destekçisi olan, eğitime önem veren ve yaşamağı seven halk var, diğer tarafta ise dünyaya meydan okuyan, sürekli dünyevi hayatı küçümseyen ve onun yerine ölümü "Şahadet" başlığı altında öven, gerici ve geçmişte kalan bir devlet vardır. Asıl sorun bu! Bu ikilik arasında barışacak yolun olmamasıdır."* diyerek cevap veriyor

'Eylemlerin şu an için Amerika'nın işine geldiğini düşünmüyorum'

İran devletinin sokağa çıkanları İsrail ya da Amerikan ajanı olarak nitelemesinin büyük bir yalan olduğunu ifade eden Golestan, "Olayların en azından şu ana kadar bir liderinin olmaması, politik bir örgütün yer alamaması gibi örnekler ile dış güçler tarafından yönlendirildiğini söylemek çok zor" diyor.

Sokağa çıkanların yönlendirilebileceği ihtimalinin hep olabileceğini ifade eden Golestan, bugün sokağa çıkanların daha çok apolitik ve gençlerden oluştuğunu ve ilk kez toplumsal hayatın belirlenmesine karşı tepki koyduklarını belirtiyor.

Darya Golestan sokağa çıkan protestocuların ajan olması konusunda "Asla böyle düşünmüyorum. Böyle bir düşünce sokaklarda dökülen kana ihanet olur. Tam tersine, böyle protestolar Amerika'nın işine yaramadığının kanaatindeyim. Çünkü Amerika artık (İran) devlet ile anlaşmanın bir yolunu arıyor ve burada da mesafe kat etti Trump dönemine kıyasla. Şu an mevcut düzenin dağılmasıyla yeni düzenin nasıl olacağına dair tahminleri kuşkulu. Dolayısıyla da mevcut düzenin bozulmaması aynı şekilde devam etmesi kuşkulu bir geleceğe kıyasla ABD'nin menfaati yönündedir." Diyor

'Eylemlerde sınıfsal bir vurgu yok'

Bugün yaşananların bir rejim değişikliğine vesile olabilmesi için eylemlerin sadece sokakla sınırlı kalması değil, ekonomik alanda da örneklerinin var etmesi gerektiği düşünülüyor. Yaşanan eylemleri grevlerin takip etmesi, fabrikalara ve sanayi bölgelerine taşınması, molla rejiminin tikanacağı tek örnek gibi görünüyor.

Darya Golestan son 20 yılda gerçekleşen eylemlerin sınıfsal pozisyonları için "Artık sistemin reformcu hareketler ile ıslah olunma fikri ortada kalktı. Böyle bir beklenti kimse de yok artık. Yani kimse bir reform olacağını ya da bunun işe yarayacağını düşünmüyor. Kimse böyle bir şeye inanmıyor artık. 2009 yılında gerçekleşen ayaklanmalar daha çok reformcu, merkezîyetçi ve orta sınıfının isteklerini temsil eden bir hareketti. 2017 ve 2019 yıllarındaki ayaklanmalar ise alt sınıfları temsil ediyordu. Fakat bugün gördüğümüz gibi protestolar neredeyse tüm şehirlerde ve şehirlerin farklı bölgelerinde meydana gelmiştir, yayılmıştır. Bu ne anlama gelir? Bu eylemlere katılanların sınıfsal taleplerinin belirgin olmadığı anlamına geliyor ve daha çok tepkilerinde birleştiklerini gösteriyor." diyor.

'Görece iyileşmeler 1979 sonrasında sadece Hatemi döneminde gerçekleşti'

Darya Golestan, İran'daki reformcu kanadı anlatırken bir de uyarıda bulunuluyor. İster Hatemi gibi reformcu isimler olsun ister Ahmedinejad gibi baskıcı isimler. Golestan tüm örneklerdeki isimlerin şeriatçı olduğunun ve bu tür reformcu örneklerin de kötünün iyisi olduğunun altını çiziyor.

Golestan bu ayrıma dair: "Sadece Hatemi dönemini söyleyebilirim. O dönem kızların evlenme yaşı 9'dan 15'e çıkarılmıştır. Ahmadinejad döneminde bu yasa geri alındı. Bunun yanında devlet tarafından aile planlaması sürecinde nüfus artış oranının hızını azaltmak için yoksul bölgelerde olan sağlık merkezlerinde ücretsiz kondom veriliyordu. Bunun önemini şöyle anlatayım, o bölgelerde uyuşturucu kullanan kişilerin sayısı yüksektir. Bu da HIV virüsünün yaygın olabileceği bölgeler olduğunu manasına geliyor bir yanıyla. Bu ihtimal herkesin malumuydu. Bu hastalığı önlemek için ücretsiz kondom dağıtarak yoksul kadınların hayatını kurtarmak istediler. Fakat son yıllarda İran'ın nüfusunun artış oranının hızlı bir şekilde azalması, kadınlar üzerinde baskıları arttırıyor. Devlet tarafından yeni nüfus planlaması, nüfusun arttırılması çalışmalarının kadınların aleyhine olduğu aşikardır." ifadelerine yer veriyor.

'Mahsa Amini'nin Kürt olması için rengini değiştirmiyor'

Mahsa Amini'nin Kürt olması ve ayaklanmaların İran'ın Kürdistan eyaletinde meydana gelmesi akıllara "ahlak polisi" tarafından öldürülen gencin etnik kimliğine dair soruları da getiriyor.

Ancak Darya Golestan, konunun Amini'nin Kürt olması konusunu aştığını, eylemlerin Şii tarafların en güçlü olduğu kentlere de yayıldığını ve yaşanan sorunun sadece İran'daki Kürtlerin değil tüm İranlı kadınların sorunu olduğunu ifade ediyor. Bu da eylemlerin hızlıca yayılmasının nedeni olarak görülüyor.

Golestan eylemlerde etnik ya da milliyetçi bir ton var mı sorusuna "*Hayır, böyle bir şey yok. Tüm kadınlar İran'da türban ve giyim hakları konusunda yaşadıkları sorun aynı çünkü. Ama bir şeye dikkat çekmek gerekiyor. O da devletin arttıracağı şiddet uygulamaları olacaktır. Devlet artık protestoları sert bir şekilde bastırmada tecrübeli. Ama be bunun her zaman böyle devam edeceğini düşünmüyorum*" diyor.

Bugün yaşanan eylemler İran'daki molla rejiminin 40. yılını devirdiğimiz bir dönemde, diğer eylemlerden farklı olarak direkt şeriat rejimini, onun söylemlerini ve temsillerini karşısına alıyor. İlk kez kadınların öncülüğünde gerçekleştirilen eylemlere tanık oluyoruz.

Sokağa çıkanların önemli bir kısmı ise genç ve sokak eylemleri sırasında politize oluyorlar. Yani İran devletinin "kökü dışarda, siyasi ajanlar" nitelemesi boşa düşüyor haliyle. Eylemlerin eğer ekonomik alanlara yayılmazsa, fabrikalarda grevlerle buluşmazsa zaman içinde geriye düşeceği tahmin ediliyor. Ancak bu haliyle dahi yaygın kanı İran Devleti'nin İrşad Devriyeleri'ne dair yasal sınırlarında düzenlemeler yapmaya mecbur kalacağı yönünde.

Diğer ihtimal ise eylemlerin devam etmesiyle henüz sokağa çıkmamış kesimlerin de dahil olduğu ve eylemlerin işçi sınıfı karakteri kazandığı evreye geçmesi. İran halkı, tarihinde sadece 1979 yılındaki gerici molla rejimiyle anılan devrimle değil, 1905 ve 1911 yıllarında ileriye sıçrayabilecek devrimleri de deneyimlemiş bir halk. Tüm bu parametreler devrimlere aşına olan bir halkında tarihin tekerini ileri götürmek için umut vaadediyor. Ancak eylemlerin bir örgütünün, somut olarak bir muhatabının olmaması ise sürecin sönümlenmesine neden olabilir. Ve fakat bu haliyle dahi İran halkının molla rejimine karşı ayaklanarak ve ilk kez rejimin sembollerini karşısına alarak bir korku duvarını aştığını söyleyebiliriz.

“Sevinçlerimizi ve hüznümüzü

Onları yaşamadan

Çok önce tercih ederiz.”

HALİL CİBRAN

Korkut Boratav İle Söyleşi

1. İçinde bulunduğumuz ekonomik koşullar, ücretliler için dayanılmaz bir hal aldı. Bu koşullara gelirken ipin ucu nerede kaçtı? Daha önce benzer durumları yaşadık mı ve etkileri nasıldı?

“İpin ucu”nun kaçtığı üç tarih var. Birincisi, elbette 24 Ocak 1980’de başlatılan neoliberal politikalara geçişin 12 Eylül darbesi ile tamamlanmasıdır. Bu dönemeç ANAP/Özal hükümetlerinin iktidarda olduğu 1980-1988 yıllarında etkili olmuş; ekonomi büyürken bölüşüm ilişkileri ve göstergeleri işçi sınıfı ve köylülüğün aleyhine işlemiştir.

Bu dönüşüm 1989’da işçi sınıfı tabanından gelen, sendikalarında katıldığı “bahar eylemleri” ile frenlendi. ANAP’ın tek parti iktidar son buldu; Türkiye 1990’lı yılların büyük bölümünde koalisyon hükümetleri tarafından yönetildi. Yüksek enflasyon vardı; ama emek gelirleri (asgari ücretler, toplu sözleşmeler, memur ve emekli aylıkları ve çiftçiye dönük destekleme ödemeleri) yaygın ve etkili bir endeksleme sayesinde reel olarak korunuyordu. Emekçi sınıfların 1980’li yıllardaki kayıpları telafi edildi.

İkinci kritik tarih, 1998’dir. Sermaye sınıfı bir blok halinde sözünü ettiğim “enflasyon döneminde emeği koruyan” (ve “popülist” olarak suçlanan) politikaların son bulmasını talep etti. Bir kriz ortamı olmamasına rağmen hükümeti 1998’de bir IMF anlaşması yapmaya yönlendirdi. Dünya Bankası’nın da katıldığı bu anlaşmalar dizisi on yıl sürdü. Neo-liberal model ikinci kez yerleşti. 2015’e kadar da büyük ölçüde aksaksız uygulandı.

Bu sürüklenmeyi önleyecek bir fırsat IMF programlarının tetiklediği 2001 krizi sırasında ortaya çıktı; kaçırıldı. Ağır bir toplumsal bunalıma yol açan kriz yönetimine karşı çıkan parti 2022 seçiminde iktidara gelecekti. CHP, krizi yöneten Kemal Derviş’i sahiplendi; bu fırsatı kaçırdı; tek parti iktidarını AKP’ye armağan etti.

Üçüncü kritik tarih, 2015’tir. Saray, Haziran 2015 seçimlerini yitirdikten sonra “ne pahasına olursa olsun” iktidarı korumak önceliğine geçti. Ekonomide de “istikrar gereksiz, kredi pompalayarak büyüme...” politikasına yöneldi. Kaynak tahsisi ve bölüşüm ilişkileri (Saray’ın ayrıcalıklı sermaye grupları da gözetilerek) dev bankalar ve şirketler tarafından yürütüldü. Sonuç, büyümeye refakat eden çok ağır bir bölüşüm şoku ve toplumsal krizdir.

2. Ve Ekonomik açıdan siz bununla ilgili bir de yazı yazdınız ancak tekrar üzerinde düşünmekte fayda olduğunu düşünüyoruz. GSYH büyürken, iktidar sürekli ekonominin büyüdüğünü söylerken neden işçilerin ücretleri artmıyor? Biz bu büyümeleri neden hissetmiyoruz?

Neo-liberal ortamda eşitsizliklerin artmasını dengeleyebilecek iki etken vardır. Kamu maliyesinin “yeniden dağıtım” araçları ve emek örgütlerinin pazarlık gücü... Saray, kamu maliyesinin bu rolünü bilinçli olarak devre dışı bıraktı. Emek örgütleri ise fiilen felce uğramıştır. Toplu sözleşmelerle belirlenen ücretlerin payı sembolik düzeydedir.

Ortalama ücretler asgari ücret düzeyine yaklaşıyor. Sonuç, kâr, faiz, rant gelirlerinin milli gelirdeki artışları fazlasıyla aşması, emekçilerin yoksullaşmasıdır. Salt emek gelirleri ile yaşayan sizler, bizler büyümeyi bu yüzden hissetmiyoruz. Milli gelir istatistikleri 2021’de yüzde 11, Ocak-Mart 2022’de yüzde 7,3 büyüme ilan ederken sıradan işçiler, emekliler, insanlar, “kriz mağdurları” olduklarını algılayarak sokaklara bu yüzden taşılar, taşıyorlar.

3. İktidar ekonomik sıkıntılara çare olamazken; “dünyanın diğer ülkelerinde de ekonomi böyle şükür edeceğiz bu zor günleri hep birlikte atlatacağız.” argümanına sarılıyor. Gerçekten de dünyada da böyle mi? Başka ülkelerdeki işçi sınıfının milli gelirden aldıkları pay bizdeki gibi her geçen gün azalıyor mu?

Korona salgını ve Ukrayna savaşı, tüm dünyada emekçileri güç koşullara sürükledi, enflasyonu tetikledi. Ama Batı ülkelerinin tümünde; Türkiye gibi büyük çevre ekonomilerinin de pek çoğunda bütçe açıkları yoluyla telafi mekanizmaları izlendi. Sosyal transferler artırıldı; enerji maliyetlerindeki artışların tüketicilere yansımaları frenleyen vergi indirimleri, sübvansiyonlar uygulandı.

İlginç bir istisna ülkemizdir: IMF’nin Fiscal Monitor istatistiklerine göre 2020 ve 2021’de kamu harcamaları / millî gelir oranı düşen ender ülkelerden biri Türkiye’dir.

4. “Kriz yok, toplumsal bunalım var” diyorsunuz. Bu ayrımla ne kastediyorsunuz?

Millî gelir büyürken, bankacılık sisteminde çöküntüler, büyük şirketlerde yaygın iflaslar gözlenmiyorsa, geleneksel tanımlara göre “ekonomik kriz”den söz edilemez.

Makro-ekonomik göstergelere göre kriz yoksa, ücretlilerde ve salt emek gelirleri ile yaşayan sınıf ve katmanlarda ise yoksullaşma ve işsizlik tırmanıyorsa, bu durumu betimleyen uygun bir terim “toplumsal bunalım” oluyor.

5. Toplumsal bunalım ortamında gün geçtikçe yoksullaşırken ve alım gücümüz düşerken biz ücretli çalışanlar “büyümeden” payımızı nasıl alabiliriz? Bizlere neler söylemek istersiniz?

Sermayenin ülkedeki acımasız tahakkümü, örgütlü, bilinçli mücadele yürütülmeden hafifletilemez. Bu tahakkümün çeşitli biçimlerine karşı emekçilerin sendikalar, meslek örgütleri içinde bölgesel ve ülke çapında; sıradan insanların da köylerde, kasabalarda, mahallelerde direnmesi gerekiyor. Baskı yöntemlerini önlemek için demokratik muhalefetle işbirliği ayrıca önemlidir.

Daha da önemlisi, potansiyel ve fiili halk muhalefeti ülke çapında gerçekten etkili olacaksa, sosyalist siyaset ile bütünleşmesi belirleyicidir. Bu tür bir bütünleşmenin ön-koşulu da sol çevrelerin ortak hedefler etrafında geniş bir cephe oluşturabilmesidir. Aksi halde demokratikleşme dahi sermaye partileri tarafından denetlenir; sınırlı kalır.

Önümüzdeki seçimler sonrasında bir IMF programının gündeme gelmesi kaçınılmaz görünüyor. Bu tür bir programı örtülü olarak varsayan IMF’nin 2026’ya uzanan Türkiye öngörülleri, bugünkü toplumsal bunalımın süreceğini gösteriyor. Neo-liberalizmin ve 20 yıllık AKP iktidarının toplumsal enkazını temizlemek, bir büyük onarımı gerektiriyor. Bugünkü sermaye iktidarları, bu tür bir büyük onarımın öncelikleri, hedefleri, araçları ile uyumlu olamaz. Emekçi sınıfların iktidara katılmasını hedefleyen sol siyaset bu nedenle de hayattır.

ACIYI BAL EYLEDİK

«pir sultan ölür dirilir»

bak şu bebelerin güzelliğine
kaşu destan
gözü destan
elleri kan içinde
kör olasın demiyorum
kör olma da
gör beni
damda birlikte yatmışız
öküzü hoşça tutmuşuz
koyun değil şu dağlarda
san kendimizi gütmüşüz
hor baktık mı karıncaya
kırdık mı kanadını serçenin
vurduk mu karacanın yavrulusunu
ya nasıl kıyarız insana
sen olmasan öldürmek ne
çürümek ne zindanlarda
özlem ne ayrılık ne
yokluk ne yoksulluk ne
ilenmek ne dilenmek ne
işsiz güçsüz dolanmak ne

gün gün ile barışmalı
kardeş kardeş duruşmalı
koklaşmalı söyleşmeli
korka korka yaşamak ne
kahrolasın demiyorum
kahrolma da
gör beni
kanadık toprak olduk
çekildik bayrak olduk
döküldük yaprak olduk
geldik bugüne

ekmeği bol eyledik
acıyı bal eyledik
sıratı yol eyledik
geldik bugüne

ekilir ekin geliriz
ezilir un geliriz
bir gider bin geliriz
beni vurmak kurtuluş mu

kör olsanı demiyorum
kör olma da
gör beni

Hasan Hüseyin Korkmazgil

ŞAİRLERİMİZDEN EYLÜL'E DAİR

Eylülün suçu yok
tutunmayı bilmeyen bizdik

Serapça/Serap GÖĞER

bir ah düştü dilde
mürekkep damladı kalemde
eylül doğdu aylarda
kalem aklın kalbi
gönül sevginin güzel sırdaşı

Mevlüt İRKİLATA

ömrümün son demleri gibisin
acı bir tebessüm kondu yanaklarıma
güneş tanrıçası karma
alma yağmurlarımı benden
üşümek istiyorum
eylülde...

Gülçin Yağmur AKBULUT

yıldızlı gecelerde
üzerime aldığım incecik şal gibi
sar sarmala istedim
bir eylül akşamı terk edip gideceğini
bilemedim..

Buket Işıkdöğün KÖSE

güz çöktü
ankara'ya gönüllere hüznün
ah yok hükmünde şimdi aşk
yağmurun serinleteceği kalp
eylülün dindireceği ağrı
işte kuruyor kağıttaki mürekkep
şimdi atıyor nabız
beni sar ey sevgili
yalnızlığımı unutturma sakın

A.Galip KABASAKALOĞLU

eylüle inat
ölü seviciler kadınlarla
baharın vebalı sokaklarında
buluştum her defasında...

Bülent AKAY

gidiyorum bir eylül akşamında
sakın ayrılık sanma
bir gece ansızın geleceğim
ya düşlerine
ya gözlerine...

Ali ERGİN

ah be eylül
hazan yapraklarını
savura savura gidiyorsun
yine iz düşüp
bir yüreğin
hüznüne dökülüyorsun...

ne eylüller geldi geçti
ne yapraklar savruldu ömrümüzden
esamesi okunmaz mevsimlerin
kaç soğuk kış güneşi
kaç fırtına parçaları yüreğimizi
hazan
benim ömrümün sevgilisi...

Gülfer Ceylan GÜREŞ

eylülün hüznü bakışları
sararmış yaprakların üstünde
döker dilindeki hazan şarkıları
şarkılar ise gözyaşı içinde...

Midai ÖZBEK

çıkıp gelmiş gibi gözlerin
sesim sesine kavuşsa
terim kokuna
eylül ekime kavuşsa
güvercin beyazı barışa...

Mia/Vildan ERKLİ

ŞİRKET ORTAKLARININ HUZUR HAKKI HANGİ PİRİME TABİDİR?

1-T.T.K madde 338 ve 573 uyarınca, her iki şirket de **en az 1 ortakla kurulabilir** ve faaliyetlerini sürdürebilirler. Ortaklar gerçek ya da tüzel kişi olabilmektedir.

2- Şirket ortaklarının, sahibi oldukları şirketlerden Kanunun md. 4/1/a bendi (hizmet akdiyle çalışan işçiler) kapsamında sigortalı bildirilme yasağı, Kanunun 53. maddesinin 2. fıkrasında düzenlenmiştir.

53. madde 2. fıkra hükmü, 01.10.2008 tarihinden bu yana yürürlükte olup bu tarihten önce kendi şirketlerinde 4-1/a bendi (hizmet akdiyle çalışan işçiler) kapsamında sigortalı olarak bildirilen şirket ortaklarının durumu ne olacaktır asıl ana nokta burasıdır. Şirket ortaklarının 01.10.2008 tarihinden sonrada bu sigortalılığı kesintisiz olarak devam edenler açısından Kanun md. 53/2 hükmü uygulanmayacaktır yani 4-1/a sigortalılıkları devam edecektir.

Yani Sonuç olarak;

***** 01.10.2008 tarihinden önce başlayan bir sigortalılık olması,

***** 01.10.2008 tarihinden önce başlayan bu sigortalılığın, 01.10.2008 tarihinden sonra da kesintisiz olarak devam etmesi,

***** İşyerinden, şirket ortağı dışında en az bir kişinin daha Kanun md. 4/1/a sigortalısı olarak bildirilmesi halinde sigortalı olacaktır.

Örneğin : 01.01.2006 tarihinden itibaren limited şirket ortağı olan ve kendi şirketinden sigortalı olarak bildirilen şirket ortağının bu bildirimleri kesintisiz olarak devam etmektedir. Ancak işyerinde çalışmakta olan diğer sigortalıların 31.12.2015 tarihi itibari ile çıkışları yapılmış ve işyerinden sadece şirket ortağı bildirilmektedir. Genelge hükmü gereğince, işyerinde kendisinden başka md. 4/1/a sigortalısı (hizmet akdiyle çalışan işçiler) kalmadığı için şirket ortağı 01.01.2016 tarihi itibari ile Kanun md. 4/1/b kapsamında (bağımsız çalışanlar) sigortalı olacaktır.

***** Yukarıda yer alan istisna durum haricinde şirket ortaklarının kendi şirketlerinden Kanun md. 4/1/a sigortalısı olarak bildirilmeleri mümkün değildir.

3- Emekli olduktan sonra 4/1a 4/1b 4/1c kapsamında ve emekli çalışanların maaşlarından sosyal güvenlik destek primi kesilmesi uygulamasına ise 10 Şubat 2016 tarihli Resmi Gazete'de yayımlanan 6663 sayılı Torba Kanun ile son verilmiştir.

01.10.2008 tarihinden sonra kurulan şirket tablosu	4/a	4/b	4/a	
Şirket Ortallığı ve Görevi	Sigortalılık	Sigortalılık	Emekli	Sigortalılık Zorunluđu Bulunmayanlar
Anonim Şirket Kurucu Ortağı				x
Anonim Şirket Yönetim Kurulu Üyesi (Şirket Ortağı)		x		
Anonim Şirket Yönetim Kurulu Üyesi (Ortak Olmayan Dışardan Atanan)	x			
Limited Şirket Ortakları		x		
Limited Şirkete Atanan Müdürler (Ortak Olmayan Dışardan Atanan)	x			
Anonim Şirketteki Emekli Y.Kurulu Üyesi veya Limited Şirketteki Emekli Şirket Ortakları				x

Not: Bazı makalelerde Anonim Şirketlerde Yönetim Kurulu Üyesi olarak dışardan atanan yönetim kurulu üyelerinin sadece huzur hakkı ödenmesinin yeterli olduğu belirtiliyor, doğru mu bir nebze ancak bu kişi vekalet ilişkisinin de

yanında sözleşmeye dayanan bir çalışması var ise bu kişiyi 4a olarak sigortalı yapmak doğru olacaktır. Konuyu ben bir adım daha ileriye götürüyorum, limited şirket ortaklarımızdan birini sırf denemek adına sigorta girişi yapmaya çalıştım, bana verdiği hata aynen řu “5510 sayılı Kanununun 53. Maddesine göre, kişi sahibi veya ortağı işyerinde 4-a (ssk) kapsamında işçi olarak yapılamaz, Ancak 2008 öncesinden devam edegelen hakkınız varsa (sadece şirket ortaklarında bu olasılık vardır) 16-60, 2013/11 Genelgeler ve yürürlükteki mevzuat kapsamında gerekli inceleme ve araştırmanın yapılabilmesi için şirket ortaklık başlangıç ve son durumunu gösteren belgelerle birlikte bağlı olduğu Sosyal Güvenlik Merkezine müracaat etmeniz gerekmektedir.” aslında bu işlemleri sistem de kabul etmiyor.

İŞVERENLER TARAFINDAN HİZMET ERBABI İÇİN ÖDENEN ÖZEL SAĞLIK SİĞORTASI VE BİREYSEL EMEKLİLİK PAYI

5510 sayılı Kanununun 80 inci maddesinin birinci fıkrasının (b) bendinde, “... İşverenler tarafından sigortalılar için özel sağlık sigortalarına ve bireysel emeklilik sistemine ödenen ve aylık toplamı asgarî ücretin % 30'unu geçmeyen özel sağlık sigortası primi ve bireysel emeklilik katkı payları tutarları, prime esas kazançta tâbi tutulmaz.” denilmektedir.

Bununla birlikte 01.0.2012 tarih 28398 sayılı Resmi Gazetede Yayımlanan İşveren Uygulama Tebliđi uyarınca, sigortalı adına ay içinde özel sağlık sigortası primi ve bireysel emeklilik katkı payı adı altında işverence yapılan ödemeler toplamının aylık asgarî ücretin %30'una isabet eden kısmı prime esas kazançta dahil edilmeyeceği, bu tutarı aşan kısmın ise ödendiği ayın prime esas kazançta dahil edileceği belirtilmiştir.

Özel sağlık sigortası primi ve bireysel emeklilik katkı payı adı altında işverenlerce yapılan ödemelerden prime esas kazanca dahil edilecek tutar aşağıdaki şekilde hesaplanacaktır.

Öncelikle istisna tutarı hesaplanacaktır.

Brüt Aylık Asgari Ücret X % 30 = İstisna Tutarı

Özel Sağlık Sigortası Primi + Bireysel Emeklilik Katkı Payı – İstisna Tutarı = Prime Esas Kazanca Dahil Edilecek Özel Sağlık Sigortası Primi ve Bireysel Emeklilik Katkı Payı Tutarı,

Formülü vasıtasıyla hesaplanacaktır.

Örnek - 2018/ Nisan ayında (A) sigortalısı için işverence brüt 500,00 TL özel sağlık sigortası primi ve brüt 250,00 TL bireysel emeklilik katkı payı ödendiği varsayıldığında, bu tarihte yürürlükte bulunan asgari ücret de 2.029,50 TL olduğundan,

$2.029,50 \times \% 30 = 608,85$ TL istisna tutarı,

$500,00 \text{ TL} + 250,00 \text{ TL} = 750,00 \text{ TL}$

$750,00 \text{ TL} - 608,85 \text{ TL} = 141,15 \text{ TL}$ 2018/Nisan ayının prime esas kazancına dahil edilecektir.

Ocak-Aralık 2018 dönemi için aylık $2.029,50 \times \% 30 = 608,85$ -TL istisna tutarı uygulanacaktır.

Buna karşın, sigortalının özel sağlık sigortası ve bireysel emeklilik katkı payının ödendiği aydaki prime esas kazancının, 82 inci maddeye istinaden belirlenen prime esas kazanç üst sınırının üzerinde olması halinde, söz konusu özel sağlık sigortası ve bireysel emeklilik katkı payları takip eden iki ayda üst sınır aşılmamak kaydıyla sigortalının prime esas kazancına dahil edilecektir.

Sigortalı adına işveren tarafından yalnızca özel sağlık sigortası primi veya yalnızca bireysel emeklilik katkı payı ödenmiş olması durumunda ise, prime esas kazanca dahil edilecek tutar, ödenen özel sağlık sigortası primi veya bireysel emeklilik katkı payı üzerinden %30 oranındaki istisna tutarının düşülmesi suretiyle hesaplanacaktır.

Son olarak 18.06.2020 tarih 2020/20 no.lu işveren İşlemleri Genelgesi ile yukarıdaki yer alan hususlar aynen benimsenmiştir.

SMMM İlker Boz

TEKNOLOJİ GELİŞTİRME BÖLGELERİ KANUNU İLE BAZI BAZI KANUNLARDA DEĞİŞİKLİK YAPILMASINA DAİR GÖRÜŞÜLEREK YASALLAŞTI

Teknoloji Geliştirme Bölgeleri kanunu ile bazı kanunlarda değişiklik yapılmasına dair kanun 28.01.2021 tarihinde TBMM 'de onaylandı. Bu kararın amacı, emek yoğun ve bilgi ve teknoloji yoğun ekonomiye geçişin en önemli parametrelerinden olan ve birbirini tamamlayan teknoloji geliştirme bölgeleri ve Ar-Ge tasarım merkezlerinde daha çok katma değerli hale getirilmesidir. Kanunla ilgili hatırlatmalar aşağıdaki gibidir.

4691 sayılı Teknoloji Geliştirme Bölgeleri Kanununun Geçici 2'nci maddesine göre Yönetici şirketlerin bu Kanun uygulaması kapsamında elde ettikleri kazançlar ile Bölgede faaliyet gösteren gelir ve kurumlar vergisi mükelleflerinin, münhasıran bu Bölgedeki yazılım, tasarım ve AR-GE faaliyetlerinden elde ettikleri kazançları 31/12/2028 tarihine kadar gelir ve kurumlar vergisinden müstesnadır.

1 Ocak 2022 tarihinden itibaren bu madde kapsamında yıllık beyanname üzerinden İSTİSNA edilen kazançları tutarı **1.000.000 Türk lirası ve üzerinde** olan gelir ve kurumlar vergisi mükellefleri tarafından, bu tutarın yüzde ikisi pasifte geçici bir hesaba aktarılacaktır. Bu fıkra kapsamında aktarılması gereken tutar yükümlülüğü, yıllık bazda 20.000.000 Türk lirası ile sınırlıdır.

5746 sayılı Araştırma, Geliştirme Ve Tasarım Faaliyetlerinin Desteklenmesi Hakkında Kanunun 3'üncü maddesine göre 1 Ocak 2022 tarihinden itibaren yıllık beyanname üzerinden yararlanılan Ar-ge ve Tasarım İNDİRİM TUTARI 1.000.000 Türk lirası ve üzerinde olan kurumlar vergisi mükellefleri tarafından, bu tutarın yüzde ikisi pasifte geçici bir hesaba aktarılacaktır. Aktarılması gereken tutar yükümlülüğü, yıllık bazda 20.000.000 Türk lirası ile sınırlıdır.

Bu tutarların, geçici hesabın oluştuğu yılın sonuna kadar, **başka bir deyişle 31 Aralık 2022 tarihine kadar**, Türkiye'de yerleşik girişimcilere yatırım yapmak üzere kurulmuş girişim sermayesi yatırım fonu paylarının satın alınması veya girişim sermayesi yatırım ortaklıkları ya da 4691 sayılı Kanun kapsamındaki kuluçka merkezlerinde faaliyette bulunan girişimcilere sermaye olarak konulması şarttır.

Söz konusu tutarın ilgili yılın sonuna kadar aktarılmaması durumunda, Kanun kapsamında yıllık beyanname üzerinden istisna edilen kazanç / indirim konusu yapılan tutarının yüzde yirmisi, ilgili yılda yararlanılan gelir ve kurumlar vergisi istisnasına konu edilemeyecektir. Bu tutar nedeniyle zamanında alınmayan vergiler, vergi ziya cezası uygulanmaksızın tarh edilecektir.

Özetle

- Beyannamede beyan edilen KV kazanç istisnası tutarının %2'si, takip eden mali dönem içerisinde bilançoda pasifte geçici bir hesaba aktarılacak.
- Aktarılan bu tutar yıllık bazda 20.000.000 Türk lirası ile sınırlı olacak.
- Pasifte geçici hesaba aktarılan bu tutar, geçici hesabın oluştuğu yılın sonuna kadar aşağıdaki kurum/kuruluşlardan bir tanesine sermaye olarak konulması şarttır
- 1. Türkiye'de yerleşik girişimcilere yatırım yapmak üzere kurulmuş girişim sermayesi yatırım fonu paylarının satın alınması
- 2. Girişim sermayesi yatırım ortaklıkları
- 3. Kanun kapsamındaki kuluçka merkezlerinde faaliyette bulunan diğer girişimcilere
- Söz konusu tutarın ilgili yılın sonuna kadar aktarılmaması durumunda, bu Kanun kapsamında yıllık beyanname üzerinden istisna edilen kazançlar tutarının %20'si, ilgili yılda yararlanılan gelir ve kurumlar vergisi istisnasına konu edilemez. Bu tutar nedeniyle zamanında alınmayan vergiler vergi ziya cezası uygulanmaksızın tarh edilir.
- Cumhurbaşkanı bu fıkrada yer alan tutar ve oranları birlikte ya da ayrı ayrı sifıra kadar indirmeye, beş katına kadar artırmaya yetkilidir.”

SMMM ESRA ÇİÇEK

ANONİŞİRKETLERDE GENEL KURUL KARARLARI HANGİ DURUMLARDA VE NASIL İPTAL EDİLEBİLİR?

Genel kurul kararlarının geçerlilik şartlarının başında , toplantı ve karar yeter sayılarına uyulmuş olması gelir. İkinci olarak , kararların kanunlara, esas sözleşmeye ve iyi niyet kurallarına aykırı olmaması gerekir .Nihayet alınan kararların ticaret siciline tescil ve ilanı gerekir. Ticaret sicile tescil ettirilmeyen hiçbir genel kurul kararı geçerlilik kazanamaz.

Genel kurul kararlarını iptal edebilecek kişiler 6102 TTK 446 .maddesinde açıklanmıştır.

Bu kişiler karar tarihinden itibaren 3 ay içinde ,şirket merkezinin bulunduğu yerdeki asliye ticaret mahkemesinde iptal davası açabilirler.

Buna göre iptal davası açabilecek kişiler;

1-Toplantıda hazır bulunup da karara olumsuz oy veren ve bunu toplantı tutanağına geçirten,

2-Toplantıda hazır bulunsun veya bulunmasın, olumsuz oy kullansın veya kullanmasın, çağrının usulüne göre yapılmadığını, gündemin gereği gibi ilan edilmediğini , genel kurula katılma yetkisi bulunmayan kişilerin veya temsilcilerinin toplantıya katılıp oy kullandıklarını, genel kurula katılmasına ve oy kullanmasına haksız olarak izin verilmediğini ve yukarıda sayılan aykırılıkların genel kurul kararının alınmasında etkili olduğunu ileri süren pay sahipleri,

3-Yönetim Kurulu (bu konuda yönetim kurulu kararı alması gerekir)

4-Kararların yerine getirilmesi, kişisel sorumluluğuna sebep olacaksa bu yönetim kurulu üyelerinden her biri iptal davası açabilir.

Buna ilişkin örnek yargı kararları şöyledir.

- A- GENEL KURULDA KARARA OLUMSUZ OY VERMESİNE RAĞMEN BU MUHALEFETİNİ TUTANAĞA GEÇİRMEYEN PAY SAHİBİ TTK 446/1- A YA GÖRE İPTAL DAVASI AÇAMAZ .*
- B- DAVA TARİHİ İTİBARI İLE YÖNETİM KURULU ÜYELİĞİNDEN AYRILMIŞ KİŞİ İPTAL DAVASI AÇAMAZ. ANA SÖZLEŞMEYE AYKIRI GENEL KURUL KARARLARI BUTLAN DEĞİL İPTAL EDİLEBİLİR KARARLARDIR.**
- C- GENEL KURULDA BİLANÇO VE KZ HESABI ONAYLANMIŞ TÜM YK ÜYELERİ BİRİ DIŞINDA İBRA EDİLMİŞ VE İBRA EDİLMEME KARARINDA ORTAYA SOMUT DELİLLER KONULMAMIŞ İSE İBRA EDİLMİYEN YK ÜYESİNİN İBRA EDİLMEME KARARININ İPTALİ GEREKİR.***
- D- SERMAYENİN BİR ANDA 250 KAT ARTIRILIMASI DÜRÜSTLÜK KURALLARINA AYKIRI OLACAĞINDAN İPTALİ GEREKİR.****
- E- GENEL KURUL KARARINA KARŞI DAHA KARAR ALINMADAN ÖNCE KARŞI ÇIKAN (PEŞİN MUHALEFETTE BULUNAN) PAY SAHİBİ İPTAL DAVASI AÇAMAZ. *****
- F- TASFİYE HALİNDEKİ ŞİRKETİN 3.ŞAHISLARIN BORÇLARI İÇİN TAŞINMAZLARINI İPOTEK OLARAK VERMESİNE DAİR ALINAN GENEL KURUL KARARININ İYİNİYET KURALINA AYKIRI OLDUĞUNDAN İPTALİ GEREKİR.*****

* Y.11.HD.17/03/2015 – E. 2015/8992 K.2016/3629

**Y.HD.11/03/2015- E.2014/16187 K.2015/3322

***Y.11.HD.13/06/2014 - E.2014/4984 K.2014/11343

****Y.11.HD.05/05/2016 – E. 2013/10814 K.2016/5122

***** Y.11.HD.07/04/2016 – E. 2016/3934 K.2016/3785

*****Y.11.HD.23/09/2014 – E.2014/8243 K.2014/14337

CİN ŞİŞEDEN ÇIKTIKTAN SONRA

İnsanların sosyalizme inanması, bu düşüncenin kendine özgü yetkinliğine güvenmesi elbette iyi bir şeydir. Ancak, sosyalizmin, insanlık tarihinde ileri ve gelişkin denebilecek ne varsa hepsinin geçmişteki cisimleşmesini kökünden kazıyıp her birinin yerine yeni ve bambaşka şeyler getirebileceği ya da getirmesi gerektiği düşüncesi doğru değildir.

AKP iktidarının ilk yıllarında “dinci gerici” ve “siyasal İslam” gibi başlıklar gündeme geldiğinde belirli bir umursamazlık ya da rahavet solun liberal eğilimleri olmayan kesimlerinde bile göze çarpıyordu.

Nedenleri ya da “gerekçeleri” ayrı...

Bugün durum (çok şükür) böyle değil; ama gene de bu konuda belirli bir “tutukluktan” söz etmek mümkün. Bu “tutukluğun” nedenlerine de hiç girmeyeceğiz; “gereksiz polemik” sayılabileceği için...

O zaman görüşlerimizi “polemik sayılamayacak” bir yoldan anlatmaya çalışalım.

ÖNCE HİPOTEZLER

1. Türkiye’de faşizm ister bir tehdit ister bir süreç ister fiili durum olarak tanımlansın, bu faşizmin ağır basan ögesinin siyasal İslam olmaması bundan böyle mümkün değildir.
2. Türkiye’de faşizm kuşkusuz milliyetçi-şoven öğeler de barındırır/barındıracaktır; ancak bu faşizmin temelde seküler ağırlık taşıması mümkün görünmemektedir. Bu iş çok önceleri “Hıra Dağı-Tanrı Dağı” tartışmasında ikincisinin marjinale düşmesiyle bitmiştir.
3. AKP siyasal bir parti olarak erise, tükense, bitse bile siyasal İslam ya da radikal İslam toplumda ve siyasette kendine marjinal denemeyecek bir yer edinmiştir; öyle ya da böyle kendine siyaset sahnesinde ağırlığı olan başka temsilciler bulacaktır (*).
4. Bugünkü dünyanın ve Türkiye’nin, mevcut burjuva egemenliğinde ve onun çizdiği sınırlar içinde yeni bir aydınlanma hamlesi yaşaması da hiç mi hiç mümkün görünmemektedir. Tersine, eğilim, merkezdeki seküler kurumsallaşmanın seküler olmayan öğeleri daha fazla içine alması yönündedir.
5. Türkiye kapitalizminin ve ülkedeki sermaye sınıfının, örneğin kadınların araba kullanmasına yasak getirilmesi gibi kimi uygulamalar dışında, siyasal İslam’la peşin kan uyuşmazlığı olduğu söylenemez.

Adı üstünde, “hipotez” dedik, yani hepsi tartışmaya açıktır; şimdi, bizce tartışma konusu olmaması gereken kesinliklere geçebiliriz.

'LAİKLİK' NEDİR?

En kısa tanımıyla aşağıdaki özelliklerden söz edebiliriz:

1. Dinin kurumsal gücüne ve iktidarına meydan verilmemesi.
2. Dinin kamusal ve siyasal yaşama nüfuzuna meydan verilmemesi.
3. Dinin, yurttaşın gündelik yaşamına dayatıcı kurallar getirmesine meydan verilmemesi.

Bu kadarı yeterlidir. Bu işin tarihsel, sosyolojik, antropolojik, vb. detaylarını ve boyutlarını isteyen istediği gibi irdeleyebilir. Ama can alıcı ve güncel soru ortadadır: Az önce sıralanan üç maddenin her birinin tersi günümüz Türkiye'sinde bir sorun mudur değil midir, sorunsa, bu alanda mücadele verilmesi gerekli midir, değil midir?

İnsanların sosyalizme inanması, bu düşüncenin kendine özgü yetkinliğine güvenmesi elbette iyi bir şeydir. Ancak, sosyalizmin, insanlık tarihinde ileri ve gelişkin denebilecek ne varsa hepsinin geçmişteki cisimleşmesini kökünden kazıyıp her birinin yerine yeni ve bambaşka şeyler getirebileceği ya da getirmesi gerektiği düşüncesi doğru değildir.

Cumhuriyet dendiğinde böyledir, demokrasi dendiğinde böyledir, aydınlanma dendiğinde böyledir, kamuculuk dendiğinde böyledir, kadının kurtuluşu dendiğinde böyledir ve nihayet laiklik söz konusu olduğunda da böyledir.

Bu terimlerin hala bir anlam ifade ettiğini düşünenler için ekleyip bitirelim: “Bilimsel sosyalizm” ile ütopyacı sosyalizmin kalın ayırım çizgilerinden biri de buradadır.

(*) Bu hipotez, Deva, Gelecek ve Saadet gibi partilerin, 1950'lerle birlikte şişeden çıkmaya başlayan ve bugün bayağı ete kemiğe bürünen cini isteseler bile yeniden oraya sokamayacakları şeklinde de okunabilir.

05 Temmuz 2022

Bu yazı ilerihaber.org sitesinden alınmıştı.

METİN ÇULHAOĞLU

ANISINA SAYGIYLA

İTALYA'DAN TÜRKİYE'YE, MELONİ'DEN SEKÜLER MİLLİYETÇİLİĞE

Bundan tam 100 yıl önce, Ekim 1922'de, İtalya'da faşizm "Roma üzerine yürüyüş" neticesinde ve Mussolini'nin öncülüğünde iktidara gelmişti. Bugün, tam 100 yıl sonra, faşizm elbette ki yenilenmiş, makyajlanmış haliyle, seçim sandığı aracılığıyla ve hem son derece trajik hem de son derece ironik bir şekilde, bir kadının, Giorgia Meloni'nin liderliğinde İtalya'da bir kez daha iktidarda.

"Trajik ve ironik" dedik; çünkü faşizm, başta komünizm olmak üzere başka bir sürü şeye düşmanlığının yanı sıra, çok net bir şekilde kadın düşmanı bir ideolojiydi. Mussolini'ye göre modern zamanlarda da kadının yeri geçmişte olduğu gibi aile ocağı, esas görevi de annelik olmalıydı; çalışmak ise kadını kadın yapan niteliklerin kaybına yol açıyor, aileyi yıkıyor ve nüfus artışını engelliyordu.

Tam da bu bakış açısından kaynaklı bir şekilde, faşist İtalya'da ardı ardına kadınların çalışma yaşamına katılmasını engelleyecek ve onları eve hapsedecek düzenlemeler yapıldı. 1927'de kadın işçilerin aldığı ücret eşdeğer erkek ücretlerinin yarısına indirildi. Yine aynı yıl kadınlara lisede edebiyat ve felsefe öğretmenliği, 1928'de ise orta öğretim kurumlarında müdürlük yapmak yasaklandı. Kız öğrencilere ise ortaöğretim ve üniversitede iki kat harç ödeme yükümlülüğü getirildi. 1933 yılında kamu kurumlarına kurum sınavlarında kadınları dışarıda tutacak koşullar getirme hakkı tanınırken, 1938 yılında kamudaki kadın memur sayısının toplam memur sayısının yüzde onunu geçmemesi yönünde bir karar alındı.

Yine de Mussolini, karizmatik kişiliğini, güçlü hitabetini ve elindeki ideolojik aygıtları kullanarak İtalyan kadınların ciddi bir bölümünün sevgisini kazanmış ve onları bu politikalara ikna edebilmişti. Faşist devlet kadının anneliğini yücelten mitingler yapıyor, Mussolini o mitinglerde kadınları balkondan selamlarken onlar da "Duçe'ye" havaya kaldırdıkları bebeklerini gösteriyorlar ve adeta ondan bebeklerini kutsamasını istiyorlardı.

İşte "Roma'ya Yürüyüş"ün yüzüncü yılında, Mussolini'den "tüm yaptıklarını İtalya için yaptı, onun gibi bir lider halen gelmedi" diye bahseden ve üstelik "anneyim, Hristiyanım, İtalyan'ım" diyerek Mussolini'nin kadınlara biçtiği rolü –elbette ki siyaset dışında- kabul eden bir kadının liderliğinde, faşizm bir kez daha iktidara gelmiş bulunuyor İtalya'da.

Meloni'nin 2018 seçimlerinde yüzde 4 oy alan partisinin sadece dört yıl sonra oylarını katlayarak yüzde 26'lara ulaşmasının gerisindeki en temel faktör İtalyan kapitalizminin uzun yıllardır yaşadığı derin kriz ve bunun geniş halk kitleleri üzerindeki yıkıcı etkisi elbette. Bu krizi çözmesi için Draghi'nin başbakanlığında 2021'de kurulan ve hem teknokratların hem de siyasetçilerin içerisinde yer aldığı "büyük uzlaş" kabinesi başarılı olamayınca bu yılın temmuz ayında Draghi istifa etmiş ve erken seçim kararı alınmıştı.

Meloni ise elbette ki kapitalizme karşı sahici bir alternatif sunmuyor ama bütün faşist hareketler gibi hem sözde düzen karşıtı bir söylemi dillendiriyor hem de dost-düşman ikiliği üzerine kurulu siyaseti yükseltip halkın önüne sahte düşmanlar atıyor.

Faşist lider küresel elitleri, Avrupa Birliği'ni, finansal sermayeyi hedef tahtasına yerleştirerek güya anti-kapitalist bir pozisyon alıyor ama aslında ulusal bir kapitalizmi, "kötü kapitalizm"e karşı "iyi kapitalizm"i savunuyor. Dahası seçimin hemen öncesinde küresel elitlere zeytin dalı sunma olarak görebileceğimiz bir şekilde, hem Avrupa Birlikçi hem de NATO'cu tutumunu teyit ettiğini, Rusya'ya yönelik yaptırımların artırılmasını savunduğunu biliyoruz.

Meloni, aile, din, etnik kölen ve annelik üzerinden meseleyi sınıfsal düzlemde kültürel/kimliksel düzleme çekiyor ve bütün faşizmler gibi kitlelerin düzene yönelik öfkelerini manipüle ediyor. Komünistleri, feministleri, göçmenleri, LGBTİ bireyleri yaşanan krizin ana sorumluları olarak gösterip toplumsal öfkeyi bunlara yöneltmeye çalışıyor, Hristiyan-İslam ikiliğine dayalı kutuplaşmayı derinleştirmek ve "medeniyetler çatışması"ndan nemalanmak istiyor, bu ise yaşanan ekonomik krizin üzerini örtmek ve böylelikle düzene hizmet etmekten başka bir anlama gelmiyor.

Daha önceleri de çokça söylediğimiz üzere neoliberaler ve sağ popülist/neo-faşist akımlar birbirini besliyor, birbirinden besleniyor ve her ikisi de “düşman kardeşler” olarak düzeni besliyorlar. Tüm bunlar ise esas olarak sınıf demekten kaçınan, siyaseti kültüre ve kimliğe indirgeyen, devrim yapma ve iktidarı alma perspektifinden yoksun, kapitalizmle uzlaşmış batı solu sayesinde mümkün olabiliyor. Solun ve emek hareketinin geri çekildiği, sahici bir düzen karşıtlığının gündemde olmadığı bir konjonktürde kitleler de yüzlerini kolayca sağ popülizme ve neo-faşizme dönebiliyor, bunların sözde düzen karşıtlıklarından medet umar hale gelebiliyor, insanlığın en ilkel yanlarına ve korkularına seslenen demagojik söylemlerden kolaylıkla etkilenebiliyorlar.

Yüksek enflasyon, giderek derinleşen yoksulluk ve sefalet, siyasi İslam’a yönelik biriken öfke, göçmen meselesi, solun yokluğu, kolektif depresyon hali ve olan bitenin kitleler nezdinde beslediği aşığılanma hissi... Aslında Türkiye’de de sağ popülist/neo-faşist akımın iktidara gelmesi için zemin müsait, şartlar uygun.

Uygun ama batıdan farklı olarak bizde İslami-sağ popülist bir parti, hem de devletleşmiş bir şekilde zaten iktidarda. Dahası içerideki ve dışarıdaki sıkışmışlığı nedeniyle giderek batıdaki sağ popülist akımlarla yakınlaşan, onları daha fazla taklit eden, örneğin LGBTİ meselesini kaşıyıp yeni düşman olarak toplumun önüne atan bir iktidar var karşımızda.

Ama bu yine de konjonktürel somutlaşması “seküler milliyetçilik” olan ve batıdakilere benzeyen bir sağ popülizmin/neo-faşizmin ayak seslerini duymadığımız anlamına gelmiyor. Yirmi yıllık AKP iktidarına yönelik öfke, güçlü bir sınıf hareketinin ve solun olmadığı bir siyasi alanda, başka faktörlerle de birleşerek seküler milliyetçiliğin mecrasına doğru akıyor ve onu güçlendiriyor.

Son günlerde cumhurbaşkanlığı adaylığı için Mansur Yavaş isminin giderek daha yüksek sesle dillendirilmesini de bunun üzerinden okumak gerekiyor. Evet özellikle apolitik bir şekilde politize olan “Z kuşağı”nda, “ılımlı, kapsayıcı, devlet adamı özelliklerine sahip” imajıyla Yavaş’ın bir karşılığı var, Yavaş’ın matematiksel olarak seçimi kazanma ihtimali de yüksek ama mesele bu kadar basit değil. Esas mesele, milliyetçiliğin/ülkücülüğün muhalefetteki bileşenlerinin gelmekte olanı görmeleri ve buna uygun bir pozisyon almaları. Mansur Yavaş’ın cumhurbaşkanı olduğu, partiler üstü ve kapsayıcı bir imajla Türkiye’yi parlamenter sisteme götürdüğü, parlamenter sisteme dönüşün ardından yapılacak ilk seçimde Meral Akşener’in başbakan seçildiği, alınacak ağır bir yenilgi sonrası Bahçeli’nin istifasıyla İYİP-MHP birleşmesinin hesaplarının yapıldığı, Ümit Özdağ ve Sinan Oğan’ın da buraya eklemeli olduğu, hatta Muharrem İnce ve Tanju Özcan gibilerin bile kendisine yer bulabildiği bir büyük koalisyonun kurulmasının, devlet aygıtının kontrolünün ele alınmasının ve 12 Eylül öncesi MHP’nin sloganını hatırlayarak söyleyecek olursak “milliyetçi Türkiye”nin hayalleri görülüyor milliyetçi/ülkücü cemahta ve bu hiç de uzak bir hayal değil şu atmosferde. Kılıçdaroğlu yönetimi kendi siyasi stratejisi doğrultusunda Akşener’i ve İYİP’i kendi elleriyle yarattı, büyüttü, güçlendirdi. Merkez sağdaki boşluğu bu partinin dolduracağı ve AKP’den CHP’ye gitmeyecek oyların buraya gideceği varsayıldı. Bugün gelinen noktada ise bizzat Kılıçdaroğlu’ndan hem cumhurbaşkanlığına hem başbakanlığa ülkücülerin/milliyetçilerin sahip olacağı bir Türkiye için gereken son adımlardan birini atması ve Yavaş’ı aday olarak göstermesi isteniyor, gayet örgütlü bir basınç uygulanıyor. Kılıçdaroğlu ise kendi adaylığını güçlendirmek için Yavaş’ta ve elbette ki İmamoğlu’nda da göremeyeceğimiz bir şekilde çubuğu “sol popülizm”e büküyor, 12 Eylül öncesinin Ecevit tarzı halkçılığının biraz daha “light” bir versiyonunu giderek güçlendiriyor, oyunu buradan kurmaya çalışıyor. Her ne olursa olsun, Türkiye siyasetindeki bütün kurgular, emekçi sınıfların ve halkın siyasi denklemin dışında bırakılması üzerinden ve Türkiye kapitalizminin bekası adına yapılıyor. Tıpkı batıda olduğu gibi kitlelerin düzene yönelik öfkelerinin manipüle edilmesi ve böylece düzenin bekasının garanti altına alınması düzen siyasetinin bütün aktörlerinin temel stratejisini oluşturuyor. Tam da bu nedenle emekçilerin, yoksulların, halkın siyasi bir aktör olarak sahneye çıkması, kendi sözünü söylemesi, “buradayım” demesi, sınıf siyasetinin siyasi alanın asli unsurlarından biri haline gelmesi gerekiyor. Çünkü bu tablonun başka türlü değiştirilme ihtimali bulunmuyor.

FATİH YAŞLI

BİR KARAR İKİ ÖZELGE

DANIŞTAY 7. DAİRE

TARİH: 23.11.2021 ESAS NO: 2018/630 KARAR NO: 2021/5117

BELGE DÜZENLENMEDİĞİ VE BU BELGELERİ ALMAYANLARA İLİŞKİN ÖZEL USULSÜZLÜK CEZASI UYGULAMASI

İDARİ CEZALAR İÇİN DE GEÇERLİ OLAN “CEZAYI GEREKTİREN FİİLİN TÜM UNSURLARI TAMAM OLMADAN FAİLİN CEZALANDIRILAMAYACAĞI” YOLUNDAKİ GENEL CEZA HUKUKU İLKESİNİN VARSAYIM YA DA KIYAS YOLUYLA CEZA TAYİNİNE OLANAK TANIMADIĞI, BU BAKIMDAN, BELGE DÜZENLENMEDİĞİ VE BU BELGELERİ ALMAYANLARA İLİŞKİN HUKUKEN GEÇERLİ BİR TESPİTTE BULUNULMADAN KESİLEN ÖZEL USULSÜZLÜK CEZASINDA HUKUKA UYARLIK BULUNMADIĞI HK.

İSTEMİN KONUSU: İZMİR 2. VERGİ MAHKEMESİNİN 28.11.2014 TARİH VE E:2014/930, K:2014/1608 SAYILI KARARININ ALEYHLERİNE OLAN HÜKÜM FIKRASININ TEMYİZEN İNCELENEREK BOZULMASI İSTENİLMEKTEDİR.

DAVA KONUSU İSTEM: DAVACI HAKKINDA DÜZENLENEN VERGİ İNCELEME RAPORU UYARINCA, 2012 YILININ OCAK İLÂ ARALIK DÖNEMLERİNE İLİŞKİN OLARAK 213 SAYILI VERGİ USUL KANUNU’NUN 353. MADDESİNİN 1. VE 6. BENDLERİ UYARINCA KESİLEN ÖZEL USULSÜZLÜK CEZALARININ İPTALİ İSTEMİYLE DAVA AÇILMIŞTIR.

İLK DERECE MAHKEMESİ KARARININ ÖZETİ: OLAYDA, BELGE DÜZENLENMEDİĞİ VE BU BELGELERİ ALMAYANLARA İLİŞKİN HUKUKEN GEÇERLİ BİR TESPİTTE BULUNULMADIĞI, İDARİ CEZALAR İÇİN DE GEÇERLİ OLAN “CEZAYI GEREKTİREN FİİLİN TÜM UNSURLARI TAMAM OLMADAN FAİLİN CEZALANDIRILMAYACAĞI” YOLUNDAKİ GENEL CEZA HUKUKU İLKESİNİN VARSAYIM YA DA KIYAS YOLUYLA CEZA TAYİNİNE OLANAK TANIMADIĞI, BU BAKIMDAN, 213 SAYILI VERGİ USUL KANUNU’NUN 353. MADDESİNİN 1. BENDİ UYARINCA KESİLEN ÖZEL USULSÜZLÜK CEZASINDA HUKUKA UYARLIK; YASAL DEFTER VE BELGELERİNİN İNCELENMESİ SONUCU TESPİT EDİLEN EKSİKLİK VE HATALARIN DAVACI ŞİRKET YETKİLİSİ TARAFINDAN DA KABUL EDİLMİŞ OLMASI KARŞISINDA, MUHASEBE STANDARTLARINA, TEKDÜZEN HESAP PLANINA VE MALİ TABLOLARA İLİŞKİN USUL VE ESASLARA UYGUN OLMAYAN EKSİK VE HATALI KAYITLAR NEDENİYLE 213 SAYILI KANUN’UN 353. MADDESİNİN 6. FIKRASI UYARINCA KESİLEN ÖZEL USULSÜZLÜK CEZASINDA İSE HUKUKA AYKIRILIK GÖRÜLMEDİĞİ GEREKÇESİYLE, 353. MADDENİN 1. BENDİ UYARINCA KESİLEN ÖZEL USULSÜZLÜK CEZASININ İPTALİNE, 6. BENDİ UYARINCA KESİLEN ÖZEL USULSÜZLÜK CEZASI YÖNÜNDEN İSE DAVANIN REDDİNE KARAR VERİLMİŞTİR.

TEMYİZ EDENİN İDDİALARI: TECİL TERKİN HÜKÜMLERİNİ İHLAL ETTİĞİ, SATIŞLARI İÇİN MUHTEVİYATI İTİBARIYLA YANILTICI BELGE DÜZENLEDİĞİ TESPİT EDİLEN DAVACI ADINA KESİLEN ÖZEL USULSÜZLÜK CEZASINDA HUKUKA AYKIRILIK BULUNMADIĞI İLERİ SÜRÜLMEKTEDİR.

KARŞI TARAFIN SAVUNMASI: SAVUNMA VERİLMEMİŞTİR.

KARAR: İDARE VE VERGİ MAHKEMELERİNİN NİHAİ KARARLARININ TEMYİZEN BOZULMASI, 2577 SAYILI İDARİ YARGILAMA USULÜ KANUNU’NUN 49. MADDESİNDE YER ALAN SEBEPLERDEN BİRİNİN VARLIĞI HÂLİNDE MÜMKÜNDÜR. TEMYİZEN İNCELENEN KARARIN İPTALE İLİŞKİN HÜKÜM FIKRASI USUL VE HUKUKA UYGUN OLUP, DİLEKÇEDE İLERİ SÜRÜLEN TEMYİZ NEDENLERİ KARARIN ANILAN HÜKÜM FIKRASININ BOZULMASINI GEREKTİRECEK NİTELİKTE GÖRÜLMEMİŞTİR. AÇIKLANAN NEDENLERLE; TEMYİZ İSTEMİNİN REDDİNE, İZMİR 2. VERGİ MAHKEMESİNİN 28.11.2014 TARİH VE E:2014/930, K:2014/1608 SAYILI KARARININ İPTALE İLİŞKİN HÜKÜM FIKRASININ ONANMASINA, DOSYANIN ANILAN MAHKEMEYE GÖNDERİLMESİNE, 2577 SAYILI KANUN’UN (GEÇİCİ 8. MADDESİ) UYARINCA UYGULANMASINA DEVAM EDİLEN 54. MADDESİNİN 1. FIKRASI UYARINCA BU KARARIN TEBLİĞ TARİHİNİ İZLEYEN GÜNDEN İTİBAREN ONBEŞ GÜN İÇİNDE KARAR DÜZELTME YOLU AÇIK OLMAK ÜZERE, OY ÇOKLUĞUYLA KARAR VERİLDİ(*)

GİB Ankara VD Başkanlığı Özelgesi

Tarih : 17.06.2022 Sayı : 38418978-125[6-18/10]-281844

ONLINE OYUNLARDAN KAZANILAN COIN (OYUN PARASI) TİCARETİNİN VERGİLENDİRİLMESİ

Vergi mükellefi olmayan gerçek kişiler tarafından online olarak oynanan oyunlardan kazanılan coinlerin (oyun paralarının), ticaretini yapan şirkete satılması faaliyetinin; kazanç sağlama amacıyla ve devamlılık arz etmeyecek şekilde yapılması halinde elde edilen kazançların arızı ticari kazanç, ticari bir organizasyon dahilinde devamlı suretle yapılması halinde ticari kazanç olarak vergilendirilmesi gerektiği; ticari kazanç kapsamında yapılan ödemeler karşılığı kişilerce şirkete fatura düzenlenmesi, arızı kazanç kapsamında yapılan ödemeler için ise şirketin gider pusulası düzenlemesi gerektiği ve yapılan ödemelerden GVK'nın 94. maddesi kapsamında tevkifat yapılmayacağı hk. Özelge talep formunda, şirketinizin online olarak oynanan oyunlardan kazanılan coinlerin (oyun paralarının) ticaretini yapmakta olduğu, bu oyun paralarını internette oyun oynayarak kazanan vergi mükellefi olmayan gerçek kişilerden satın almakta olduğunuz belirtilerek, vergi mükellefiyeti bulunmayan kişilerden aldığımız oyun paraları karşılığı yaptığımız ödemelerden stopaj yapıp yapılmayacağı hususunda Başkanlığımız görüşü talep edilmektedir. 193 sayılı Gelir Vergisi Kanunu'nun "Vergiden Muaf Esnaf" başlıklı 9. maddesinde esnaf muaflığına ilişkin hükümlere yer verilmiş olup, esnaf muaflığından faydalanabilecekler bentler halinde sayılmıştır.

Aynı Kanun'un 37. maddesinde, her türlü ticari ve sınai faaliyetlerden doğan kazançları ticari kazanç olduğu hükme bağlanmıştır. Ticari faaliyet bir tür emek-sermaye organizasyonuna dayanmakta olup bir gerçek kişinin ticari kazanç açısından gelir vergisi mükellefi olması için faaliyetin ticari bir organizasyona bağlı olarak yürütülmesi ve devamlılık arz etmesi gerekmektedir. Gelir Vergisi Kanunu'nun 82. maddesinin birinci fıkrasının (1) numaralı bendinde de, arızı olarak ticari muamelelerin icrasından veya bu nitelikteki muamelelere tavassuttan elde edilen kazançların arızı ticari kazanç olduğu hükme bağlanmış ve maddenin ikinci fıkrasında, bir takvim yılında elde edilen arızı kazançlar toplamının (2021 yılı için 43.000 TL'lik) kısmının gelir vergisinden müstesna olduğu belirtilmiştir. Aynı Kanun'un 94. maddesinde, vergi tevkifatı yapmak zorunda olanlar ile tevkifata tabi tutulacak ödemeler sayılmış olup, anılan maddede ticari kazançlar üzerinden gelir vergisi tevkifatı yapılacağına ilişkin bir hükme yer verilmemiştir. Bu hüküm ve açıklamalar uyarınca, online olarak oynanan oyunlardan kazanılan coinlerin (oyun paralarının) Şirketinize satılması faaliyetinin esnaf muaflığı kapsamında değerlendirilmesi mümkün değildir.

Bu bağlamda, online olarak oynanan oyunlardan kazanılan coinlerin (oyun paralarının) ticaretini yapmakta olan şirketinizin vergi mükellefi olmayan gerçek kişilerden satın aldığı oyun paraları nedeniyle, bu kişilerce;

- Söz konusu faaliyeti kazanç sağlama amacıyla ve devamlılık arz etmeyecek şekilde yapmaları halinde, elde edilen kazançların arızı ticari kazanç,

- Söz konusu faaliyetin, ticari bir organizasyon dahilinde devamlı suretle yapılması halinde, söz konusu faaliyetin gerçekleştirilmesinden doğan kazancın ticari kazanç, olarak vergilendirilmesi gerekmektedir. Diğer taraftan, ticari kazanç kapsamında yapılan ödemeler karşılığı kişilerce Şirketinize fatura düzenlenmesi gerektiği, arızı kazanç kapsamında yapılan ödemeler için ise Şirketinizin gider pusulası düzenlemesi gerektiği ve yapılan ödemelerden Gelir Vergisi Kanunu'nun 94. Maddesi kapsamında tevkifat yapılmayacağı tabiidir.

YURT DIŞINDA MUKİM FİRMAYA YAPILAN KOMİSYON ÖDEMELERİNDE VERGİLENDİRME

Yurt dışına yapılan kart satışı ile ilgili olarak yurt dışında mukim firma tarafından verilen müşteri bulma hizmetinin ticari faaliyet kapsamında olması nedeniyle, firmaya yapılan komisyon ödemeleri üzerinden vergi tevkifatı yapılmasına gerek olmadığı ve yurt dışında mukim firmadan alınan müşteri bulma hizmetinden yurt dışında faydalandığından bu hizmetin KDV'nin konusuna girmediği hk. Özelge talep formunda; Şirketinizin esas amaç ve konusunun e-ticaret olduğu, bu amaçla dünyanın her ülkesinde bulunan yerli ve yabancı kişilere her ülkede geçerli olan ve kullanan kişilere çeşitli indirim ve kampanyalardan faydalanmasını sağlayan kart satışı yaptığınızı, yurt dışı bağlantılarınız gereği çeşitli ülkelerde Şirketinize müşteri bulup yönlendiren firmalara, buldukları müşteri başına belli bir komisyon ödemesi yaptığınızı belirterek, ...'da kurulu ... isimli firmaya Şirketinize bulmuş olduğu müşteriler için komisyon bedeli olarak ödediğiniz 500,00 USD tutarlı faturanın şirketiniz kayıtlarına alınması sırasında sorumlu sıfatı ile KDV ödenip ödenmeyeceği, ödenmesi halinde KDV oranının bildirilmesi ve stopaj yönünden fatura bedeli üzerinden gelir stopaj kesintisi yapıp yapılmayacağı hususlarında Başkanlığımız görüşü sorulmaktadır.

KURUMLAR VERGİSİ KANUNU YÖNÜNDEN

5520 sayılı Kurumlar Vergisi Kanunu'nun 3. maddesinin ikinci fıkrasında; birinci maddede yazılı kurumlardan kanuni ve iş merkezlerinden her ikisi de Türkiye içinde bulunmayanların yalnız Türkiye'de elde ettikleri kazançları üzerinden vergilendirileceği hükme bağlanmış, üçüncü fıkrasında ise dar mükellefiyet mevzuuna giren kurum kazancının hangi kazanç ve iratlardan oluştuğu belirtilmiştir. Aynı Kanununun 30. maddesinin birinci fıkrasında; dar mükellefiyete tabi kurumların anılan fıkra da bentler halinde sayılan kazanç ve iratları üzerinden, bu kazanç ve iratları avanslar da dahil olmak üzere nakden veya hesaben ödeyen veya tahakkuk ettirenler tarafından %15 oranında kurumlar vergisi kesintisi yapılacağı hükme bağlanmıştır.

Buna göre, yurt dışındaki firma tarafından Şirketinize verilen aracılık hizmetleri ticari faaliyet

kapsamında bulunmaktadır. Dar mükellefiyete tabi kurumlara komisyon hizmetlerine ilişkin olarak ticari faaliyet kapsamında yapılan ödemeler, Kurumlar Vergisi Kanunu'nun 30. maddesinde tevkifata tabi ödemeler arasında sayılmadığından, şirketinizin yurt dışından müşteri bulmasına aracılık eden ... mukimi firmaya yapacağı komisyon ödemeleri üzerinden vergi tevkifatı yapılmasına gerek bulunmamaktadır. Ancak, söz konusu firmanın faaliyetinin yurt dışında pazar araştırması yapılması ve pazarlama ve yönetim hizmetleri gibi hizmetler dolayısıyla salt komisyonculuk işinin dışına taşması durumunda, verilen hizmetin Gelir Vergisi Kanunu'nun 65. maddesi çerçevesinde serbest meslek kazancı niteliğinde değerlendirilmesi ve bu hizmet karşılığında ilgili firmaya ödenen komisyon bedelleri üzerinden Kurumlar Vergisi Kanunu'nun 30. maddesinin birinci fıkrasının (b) bendi uyarınca %20 oranında tevkifat yapılması gerekmektedir.

KATMA DEĞER VERGİSİ KANUNU YÖNÜNDEN

3065 sayılı KDV Kanunu'nun; 1/1. maddesinde, ticari, sınai, zirai ve serbest meslek faaliyeti çerçevesinde Türkiye'de yapılan teslim ve hizmetlerin KDV ye tabi olduğu, 4/1. maddesinde, hizmetin, teslim ve teslim sayılan haller ile mal ithalatı dışında kalan işlemler olduğu ve bu işlemlerin bir şeyi yapmak, işlemek, meydana getirmek, imal etmek, onarmak, temizlemek, muhafaza etmek, hazırlamak, değerlendirmek, kiralamak, bir şeyi yapmamayı taahhüt etmek

gibi şekillerde gerçekleşebileceği, 6/b maddesinde, işlemlerin Türkiye’de yapılmasının, hizmetin Türkiye’de yapılmasını veya hizmetten Türkiye’de faydalanılmasını ifade ettiği, hüküm altına alınmıştır. 60 No.lu KDV Sirkülerinin “1.1.1. Yurt dışındaki İşlemler” bölümünde; “KDV Kanunu’nun 1 ve 6.maddelerine göre, yurt dışında gerçekleşen mal teslimleri ile yurt dışında ifa edilip yine yurt dışında yararlanan hizmetler KDV’nin konusuna girmemektedir. Türkiye’de yapılmayan işlemin bedeli üzerinden KDV hesaplanması veya böyle bir işlemin Kanundaki herhangi bir istisna hükmü ile ilişkilendirilmesi söz konusu değildir.” Denilmektedir. Buna göre, şirketiniz tarafından yurt dışına yapılan kart satışlarıyla ilgili olarak yurt dışında mukim firmalardan alınan müşteri bulma hizmetinden yurt dışında faydalandığından, bu hizmet KDV’nin konusuna girmemektedir.

AŞK BİTERSE YORULUR İNSAN
BEN NE ZAMAN ÖLÜRSEM NEŞET YORULDU
DESİNLER,,

J. M. S.

02.10.2022